

Wydawnictwo
PWN

98/1972/2

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXIX

Nr 2

WARSZAWA 1972

<http://rcin.org.pl>

KONKURS NA PRACĘ Z HISTORII REGIONALNEJ

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego ogłosił konkurs otwarty na pracę z zakresu historii regionalnej i lokalnej (dzieje instytucji, miejscowości, regionu, życia kulturalnego, społecznego itp. w dowolnie wybranym okresie). Z konkursu wyłączeni są samodzielni pracownicy naukowcy oraz pracownicy wyższych uczelni oraz instytucji naukowo-badawczych. Prace o objętości do 100 stron znormalizowanego maszynopisu opatrzone godłem (nazwisko i adres autora powinny być podane w załączonej zamkniętej kopercie) należy nadsyłać na adres PTH, Warszawa, Rynek St. Miasta 29/31 do 15 XII 1973. Szczegółowy regulamin konkursu jest do wglądu w zarządach oddziałów PTH

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIX

1972

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1972

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2417 + 153 egz. Ark. wydawn. 27,75, ark. drukarskich 17,25
Papier druk. sat. kl. V, 70 g. B1
Oddano do składania 27.XII.71 r. Podpisano do druku 3.IV.72 r.
Druk ukończono w kwietniu 1972 r.

Zam. 1092/71 A-89 Cena zł 30,—
Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

1978p:KrciA.Grg.pl

СОДЕРЖАНИЕ

Генрик Зинс — Первые восприятия теории Коперника в Англии	245
Мариан Бискуп — Спор Морской комиссии Зыгмунта Августа с властями Княжеской Пруссии на переломе 1570—1571 гг.	266
Генрик Виснер — Литва и рокош (1606—1607)	278
Кристина Дембиньска — Роль ведущих отраслей хозяйства в развитии эконо- номики Великобритании	300
Францишек Рышка — Авторитарность и фашизм	322

ПОЛЕМИКИ — ОБЗОРЫ — ИНФОРМАЦИИ

Тадеуш Лепковски — Об основных переменах в преподавании истории . . .	346
Ян Борковски — Poleмика относительно Польской крестьянской партии Пяст	350
Анджей Скшипек — „Daedalus“ о новейших направлениях историографии . .	352

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Ежи Топольски — Предпосылки Методологии Фернанда Броделя	376
Ежи Колендо — Рабы и цесарские отпущенники в администрации Римской империи	361
Ежи Сковронек — Прeжний строй и революция	366
Анджей Ф. Грабски — В кругу Вацлава Александра Мациеёвского	371
Валентина Найдус — Социал-демократия Королевства Польского и Литвы . .	379
Ванда Судник — О переменах в организации науки в период Второй Речи Посполитой	388
Богуслав Леснодорски — Кароль Эстрейхер о Леоне Хвистке	394
ХРОНИКА	479
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	479

TABLE DES MATIÈRES

Henryk Zińs — Les débuts de la réception de la théorie de Copernic en Angleterre	245
Marian Biskup — Le conflit entre la Commission Maritime de Sigismond Auguste et les autorités de la Prusse Ducale à la limite de 1570—1571	266
Henryk Wisner — La Lituanie et la révolte nobiliaire de Zebrzydowski en 1606—1607	278
Krystyna Dembińska — Le rôle des branches pilotes dans le développement économique de la Grande Bretagne	300
Franciszek Ryszka — L'autoritarisme et le fascisme	322

POLEMÍQUES — DOCUMENTATION — INFORMATIONS

Tadeusz Lepkowski — Pour une modification essentielle de l'enseignement de l'histoire	346
Jan Borkowski — Polémique concernant le Parti Populaire Piast	350
Andrzej Skrzypek — Les orientations récentes de l'historiographie présentées par „Daedalus”	352

CRITIQUE ET COMPTES-RENDUS

Jerzy Topolski — Les principes méthodologique de Fernand Braudel	356
Jerzy Kolendo — Les esclaves et les affranchis impériaux dans l'administration de l'Empire Romain	361
Jerzy Skowronek — L'Ancien Régime et la Révolution	366
Andrzej F. Grabski — W.A. Maciejowski et ses contemporains (à propos du livre de J. Bardach)	371
Walentyna Najdus — La Socialdémocratie du Royaume de Pologne et de la Lituanie	379
Wanda Sudnik — Les transformations de l'organisation de la recherche dans la Deuxième République de Pologne	388
Bogusław Leśnodorski — Autour de Leon Chwistek et de sa biographie par Karol Estreicher	394
CHRONIQUE	479
CORRESPONDANCE	.

SPIS TREŚCI

Henryk Ziński — Początki recepcji teorii Kopernika w Anglii	245
Marian Biskup — Zatarg Komisji Morskiej Zygmunta Augusta z władzami Prus Książęcych na przełomie 1570/1571 r.	266
Henryk Wisner — Litwa wobec rokoszu (1606—1607)	278
Krystyna Dembińska — Rola gałęzi wiodących w rozwoju gospodarki Wielkiej Brytanii	300
Franciszek Ryszką — Autorytaryzm i faszyzm	322

POLEMIKI — PRZEGLĄDY — INFORMACJE

Tadeusz Łepkowski — O zasadnicze zmiany w nauczaniu historii	346
Jan Borkowski — O PSL Piast polemicznie	350
Andrzej Skrzypek — „Daedalus” o najnowszych kierunkach w historiografii	352

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Topolski — Założenia metodologii Fernanda Braudela	356
Jerzy Kolendo — Niewolnicy i wyzwolenicy cesarscy w administracji Imperium rzymskiego	361
Jerzy Skowronek — Dawny ustrój i rewolucja	366
Andrzej F. Grabski — W kręgu Wacława Aleksandra Maciejewskiego	371
Walentyna Najdus — Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy	379
Wanda Sudnik — O zmianach w organizacji nauki w Drugiej Rzeczypospolitej	388
Bogusław Leśnodorski — Karol Estreicher o Leonie Chwistku	394

*

Polski Słownik Biograficzny — Gerard Labuda, Marian Marek Drozdowski	399
The Reinterpretation of American Economic History — Józef Orczyk	407
G. R. Elton, Modern Historians on British History 1485—1945 — Józef Dutkiewicz	409
„Fasciculi Historici” — Tadeusz Łepkowski	410
A. Mócsy, Gesellschaft und Romanisation in der römischen Provinz Moesia Superior — Józef Zając	411
P. Petit, La paix romaine — Maria Jacynowska	414
W. Marschall, Alte Kirchenpatrozinien des Archidiakonates Breslau — Bogusław Ratusiński	417
Z. Wójcik, Dzieje Rosji 1533—1801 — Władysław A. Serczyk	420
Studia z dziejów polsko-węgierskich stosunków literackich i kulturalnych — Wacław Urban	422
G. Rosen, Madness in Society — Maria Bogucka	425
J. Kieniewicz, Faktoria i forteca — Edmund Cieślak	427
K. H. Talbot, Res Polonicae ex archivo Musei Britannici — Bogusław Ratusiński	430

J. Macůrek, Česke země a Slovensko (1620—1750 — Waclaw Urban	433
J. A. Gierowski, W cieniu Ligi Póinocnej — Jacek Staszewski	435
S. Michalkiewicz, Gospodarka magnacka na Śląsku w drugiej połowie XVIII wieku — Leszek Wiatrowski	438
S. Lubomirski, Pod władzą księcia Repnina — Ryszard Łaszewski	441
J. Godechot, Napoléon — Juliusz Willaume	443
M. Straszewska, Życie literackie Wielkiej Emigracji we Francji 1831—1840 — Sławomir Kalembka	446
W. P. Paniuticz, Iz istorii formirowania proletariata Biełorussi (1861—1931 gg.) — Krzysztof Groniowski	449
O. Wyszomirska, Przemysł i klasa robotnicza Ziemi Radomsko-Kieleckiej 1870—1914 — Mieczysław Markowski, Stanisław Meducki	451
I. Grajewska, Komuna Paryska 1871 — Jerzy Myśliński	454
L. Trzeciakowski, Kulturkampf w zaborze pruskim — Henryk Wereszycki	455
J. Chonigsman, Proniknennja inozemnoho kapitalu w ekonomiku Zachodnoji Ukrainy w epochu imperializmu (do 1918 r.) — Jerzy Jaros	457
M. Wolters, Aussenpolitische Fragen vor der vierten Duma — Marek Czaplinski	459
L. Kiewisz, Sprawy łotewskie w bałtyckiej polityce Niemiec w latach 1914—1919 — Józef Byczkowski	462
E. J. Pałyga, Stosunki konsularne Drugiej Rzeczypospolitej — Maria Nowak-Kiełbikowa	464
F. Połomski, Ustawodawstwo rasistowskie III Rzeszy i jego stosowanie na Śląsku — Karol Marian Pospieszalski	466
A. Speer, Erinnerungen — Tadeusz Jędruszczak	469
„Przegląd Lekarski” — Wanda Kiedrzyńska	472
W. T. Kowalski, Polityka zagraniczna RP 1944—1947 — Tomasz Szarota	475

KRONIKA

Zjazd PTH w Krakowie	479
Polsko-Węgierska Komisja Historyczna	480
Kongres nauki i kultury polskiej na obczyźnie — Tomasz Szarota	482
XIII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki — Waldemar Voisé	484
Synteza dziejów miast polskich	486
Ruchy religijne w Polsce i Włoszech — Stanisław Piwko	488
Kolonizacja niemiecka w Europie środkowej w średniowieczu — Benedykt Zientara	489
Pogranicze epok — Stanisław Russocki	492
Polska — Niemcy — Europa 1871—1971 — Stanisław Sierpowski	496
Badania nad dziejami Polski Ludowej — Tomasz Szarota	498
Kartografia i historia społeczno-religijna — Bronisław Geremek	501
Socjotechniczne aspekty działalności Napoleona Bonapartego — Monika Senkowska-Gluck	504
Ameryka Łacińska w XIX i XX wieku — Ryszard Stemplowski	505
Systemy autorytatywne w Europie środkowej w okresie międzywojennym — Romuald Wojna	508
Opustoszała katedra literatury polskiej w Paryżu — Bogusław Leńnodorski	510

LISTY DO REDAKCJI

Parę słów na marginesie uwag H. Wereszyckiej — Bogusław Ratusiński	511
Kilka uwag w sprawie recenzji Adama A. Witusika — Janusz Byliński	512
Odpowiedź dr J. A. Ojrzyńskiemu — Jerzy Michalski	513

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXIX, z. 2, s. 243—518, kwiecień-maj, Warszawa 1972.

Indeks 36432